

57501

STÉPHANE MALLARMÉ

POEZII

TRADUSE DE

MAXIMILIAN COSTIN

81979

„THESEU“

STÉPHANE MALLARMÉ

POEZII

TRADUSE DE

MAXIMILIAN COSTIN !

49464

„THESEU“

Téodor de Wyzewa, despre Stéphane Mallarmé:
... El a căutat să dea fiecărui vers mai multe senzuri suprapuse. În intenția sa, fiecare vers trebuia să fie, în același timp, o imagine plastică, expresia unei gândiri, enunțarea unui sentiment și un simbol filozofic; mai trebuia încă să fie și o melodie, un fragment din melodia totală a poemului; totul supus însă regulilor celei mai stricte prozodii, astfel ca să formeze un întreg desăvârșit și oarecum transfigurația unei complete stări sufletești. Este cea mai nobilă tentativă ce s'a făcut vreodată pentru a se consacra poezia și a i se asigura definitiv o funcțiune superioară."

Justificarea tirajului:

Pentru bibliofili, cartea de față se află sub tipar în format mare, ilustrată de pictorul Aurel Ciupe cu gravuri în lemn, constituind o ediție de artă, originală, limitată la una sută exemplare, semnate și numerotate.

SALUT

Nimic, vers virgin, val spumos
Drum alb tăiat de șalupă;
Departe se afundă o trupă
De sirene cu capul în jos.

Navigăm, o amici, fastuos
Eu, retras mai de mult lângă pupă
Voi, diverși, stând la cârmă în grupă
Spintecând val de ierni furtunos;

O beție superbă mă 'mpinge
Clătinarea putând a învinge
Stând drept, să aduc un salut

La stânci, la tăcere, la stele
La toți și la tot ce-am avut
In grija corăbiei mele.

GHINIONUL

Deasupra turmelor umane aiurite
Săltau sclipind sălbatecele plete
Ale 'nsetaților de ceruri azurite.

Un negru vânt îi alunga în cete
Trăgând pe trupuri goale și flămânde
Cu 'n bici de gheață, dâre violete.

Sperând s' ajungă țărnul mării blânde
Flămânzi, mușcau lămâia aurată
A visului amar, cu guri rânzânde.

Cei mulți, piereau în calea 'ntunecată
Primind în horcăeli înflăcărate
Sărutul morții, singura răsplată.

Invinși, primeau în sân cu voluptate
A îngerului ascuțită spadă
Ce lasă 'n rană chiaguri sângerate.

Ei sug dureri și vis cu toți grămadă
Și pleacă 'n ritm de plânsuri voluptoase
Ingenunchind în jur plebea nomadă.

Aceștia au zile majestoase
Dar duc cu ei pe ceilalți frați o viață
Martiri de rîs ai soartei capricioase.

Săratul plîns le roade dulcea față
De foame iau cu drag cenușă 'n gură
Dar rea, rîde de ei soarta paiată.

Puteau și ei să se ațâțe 'n ură
Stârnind meschine 'nduioșări fraterne
Ca niște Prometei fără tortură!

Dar goi, fug prin pustii fără citerne
Pândiți de-un Rege ce 'i gonește 'n trupă
Ghinionul, cu-al său rîs care 'i prosterne.

Amanți, el călărește 'n trei, la crupă!
Torrentul sare și v' aruncă-afară
Lăsându-vă 'n noroi, o tristă grupă.

De suflă cineva 'n goarna-i bizară
De rîs, ne vor lărgi copiii gura
Cu 'n pumn la cur maimuțărind fanfara.

De 'și va orna cu-o roză, paceavura
Un veșted sân, acum în feerie
Pe floare, bale 'i va așterne gura.

Și-acest pitic, cu pană 'n pălărie
Sub brațe versuri și papuci la mers
E pentru ci, amărăciunea vie.

Vexați, vor provoca ei, pe pervers
Și sabia scoțând în raza lunei
Infige-o-vor în trupul lui advers ?

Sau dezolați și pradă moliciunei
Neavând orgoliu nici cât panglicarii
Se vor supune urei, nu ranchiunei.

De ei rîd plozii, curvele, scripcarii
Și șleahța de bețivi în desperare
Când n'au ce bea, dansând cu lăutarii.

Poeți, din milă ori din răsbunare
Ii cred cu capul prost și plicticos
Pe-acești Zei șterși sub chin și nepăsare.

„Ei pot fugi, avântul bățaios
„Stând sub furtună ca un mânz sub ploae
„Decât s' alerge în galop vânjos.

„In jur de cel ce-a 'nvins cu toți stăm droae.
„Iar ei, de ce să nu urle 'n serbare
„Sub sdrențele de clown ce 'i încovoaе?

Când toți i-au înjurat în gura mare
Ei, nuli, șoptind rugi pline de amar
Eroi striviți sub glume funerare

Se spânzură tăcuți de-un felinar.

FERESTRELE

Obosit de spital și de smirna fetidă
Ce urcă în albeața perdelelor banale
Spre zidul gol pe care o cruce stă rigidă,
Își 'nalță muribundul un dos bătrân, în jale.

Își târâe 'ncet hoitul, nu să și 'l încâlzească
Ci doar prin geam să vadă pavajul ars de soare
Și perii albi și fața osoasă să 'și lipească
Pe sticla străbătută de o rază arzătoare.

Iar gura 'nferbântată și lacomă de azur
Se duce să 'și respire comoara tinerește
O piele virginală, din vremuri ! împrejur
Cu 'n lung și amar sărut, fereastra năclăește.

Trăește, beat, uilând oroarea de tizane
De sfântul mir, de ornic, de perina haină
De tuse; și când seara roșește pe olane
Privirea 'i, peste zarea scăldată în lumină,

Zărește nave de aur, ca lebede frumoase
Pe ape de miresme și purpură, dormind
Și legănând sclipirea de linii unduioase
In amintiri sub care visează lenevind!

Astfel, de omul aspru la suflet, desgustat
Cum zace 'n fericire și se 'ncăpăținează
Ca poftele pe care, el și le-a adăpat
Să le dea'n dar femeiei ce pruncii 'și alăptează,

Eu fug și mă opresc cu dosul către viață
La oricare ferestre și binecuvântat
Sub casta veșniciei de aur dimineață
În geamul lor. de roua eternă curățat,

Mă oglindesc ca înger! ce moare, și voește
— Să fie geamul arta, misterioasa gemă —
În cellalt cer în care Frumosul înflorește
Să 'nvie iar, cu visul purtat în diademă!

Dar, vai! Aicea jos, stăpânul e: oroare
E 'ngrețoșat de dânsa tot locul împrejur,
Astfel că a Prostiei impură vomitare
Mă face s' astup nasul, privind în spre azur.

O, Eu! putea-voi după durerile 'ncercate
Să scot din loc cristalul de monstru terfelit
Și apoi, să 'mi iau sborul cu aripi deplumate
— Riscând o prăvălire eternă 'n infinit? —

AZURUL

A eternului azur, senină ironie
Doboară, frumoasă ca flori nepăsătoare
Pe poet blestemându 'și geniul în agonie
In treacăt prin pustiul de Dureri arzătoare.

Fugind cu ochii 'nchiși, îi simt privirea
Țintind cu forța unei copleșite remușcări
Sufletu 'mi gol. Unde să fug? Unde 'i rătăcirea
S' o svârl neagră, bucăți, dureroasei ocări?

Neguri, urcați! vărsați cenuși aride
Astupați cerul cu sdrențe lungi de ceață
Inecând ale toamnelor mlaștini livide
Și zidiți o boltă tăcută și măreață!

Iar tu drag Plictis, ieși din lacurile letheene
Venind adună mâl și trestii subțirele
Și astupă cu o mână niciodată alene
Spărturi bleu, făcute răutăcios de păsărele.

Incă! ogeaguri triste fumând neobosite
Să facă din funingini o neagră închisoare
Stingând în grozăvia de dâre înegrite
Agonizând pe zare îngălbenitul soare.

— Ceru-a murit! Spre tine materie, acum merg,
Cerând să uit de Idealul crud și de Păcat
Martir al omenirei cu care stau și alerg
Din somnul ei de turmă ferice abia sculat.

Căci vreau, acuma când mi-e creerul golit
Cum un borcan de fard aruncat lângă un zid
Nu poate 'mpodobi un gând în plâns sfârșit
Să casc lugubru de un mormânt obscur avid...

Zădarnic! căci Azurul învinge și 'l ascult
In clopote cum cântă. O suflet, el vorbește
Ca să ne 'nfricoșeze triumfu 'i tot mai mult
Și din metalul viu, în toacă bleu pornește!

El avansează 'n neguri, antic, și taie 'n mers
Nativa 'ți agonie, rulând spada 'mprejur.
De ce s-ațâț, curajul, inutil și pervers?
Mă simt vrăjit. Azur! Azur! Azur! Azur!

SUSPIN

Sufletul meu, spre fruntea 'ți, o soră minunată
Unde visează-o toamnă de pistrui presărată
Și în spre cerul viu din ochiu 'ți îngeresc
Fidel se 'nalță, cum, într'un trist parc pământesc
Un alb jet-d'eau, s'avântă suspinând, spre Azur!
— Spre Azurul de Octombre, duios, palid și pur
Ce oglindește 'n lacuri langori de veșnicie
Lăsând pe apa moartă sălbateca-agonie
A frunzelor purtate de vânt și plutind seci
Sub razele de soare, lungi, galbene și reci.

APARIȚIE

Se întristase luna. In lacrimi, serafinii
Visând cu arcușu 'n mână, în liniștea grădinii
Cu arome vapoase, scoteau de pe viole
Suspine albe 'n freamăt pe azurul de corole.
— Era în ziua sfântă a primei sărutări.
Iar gândurile mele sburând spre negre zări
Se amețeau cu artă 'n parafumu-acela care
Intunecă adesea chiar fără întristare,
Culesul Vis și avântul acelu ce-a cules.
Pășeam pe drum, cu ochii în gol fără 'nțeles
Când într'un nimb de soare, în cale, deodată
Mi-ai apărut rîzândă în liniștea 'nserată
De am crezut că zîna cu coiful de lumină
Ce 'n vârsta cea de basme îmi apărea senină
Trecea, lăsând în urmă, din mâni imaculate
Să ningă iar, buchete de stele parafumate.

BRIZĂ MARINĂ

Zădarnic! carnea 'i tristă și cărțile 's citite.
Să fug! să fug acolo! Simt pasări amețite
De sborul între ceruri și spuma neștiută!
Nimic, nici o grădină de ochi 'mi reținută
Nu va opri un suflet ce 'n mare s' adâncește
O nopți! nici luminosul pustiu care sclipește
Sub lampa mea, pe albul hârtiei ce vibrează
Nici tânăra femeie ce pruncu 'și alăptează.
Plec! Navă ce 'ți cutremuri a pânzelor armură,
Ia sbor odată pentru o exotică natură!
O plictiseală crudă prinsă 'n speranțe triste
Mai crede în saluturi supreme de batiste!
Și poate că furtuna chemată de catarguri
Prea slabe, naufragii va provoca în larguri,
Departe de pământuri ne-om îneca cu toții...
Dar inimă, ascultă cum cântă mateloții!

FLORILE

In ziua cea întâia a vechiului azur
Din avalanșe de aur și-eternă nea din astre
Tu ai desprins potire pentru pământul pur
Cu tinerețea încă ferită de dezastre.

Inflăcăratul iris cu-al lebedei gât fin
Și laurul divin al inimei lovite
Rozalb ca purul deget al unui serafin
Inroșit în pudoarea de aurori strivite

Zambilele și mirtul splendid străfulgerat
Și cărnei de femeie asemeni, roza crudă
Herodiadă 'n floare, în parcul luminat
Acea pe care un sânge neînfricoșat o udă !

Și-ai făurit albeața de crini, ce plângătoare
Din marea de suspine se duce să străbată
Tămâia cea albastră din zări fără culoare
Urcându-se 'n visare spre luna 'nlăcrimată !

Osană, Maică Sfântă, din cist și tămâieri
Osană lung din a grădinei noastre limburi !
Sfârșească-se ecoul prin înstelate seri
Extazieri celeste și scânteieri de nimburi !

O Mamă, ce-ai creat în sânu 'ți just și tare
Calice legănând fiolă care odată
Poetului de viață stins în neîndurare
Din flori, îi dau nădejde de-o Moarte 'nbălsămată.

POMANĂ

Calicule, ia 'ți sacul alintat
Senil sugaci dela o țăță avară
In care, banii, moartea ți-au sunat.

Cu argintul drag, vre-o patimă bizară
Plătește 'n plin și suflă în el tare
Să crape apoi, plesnind ca o fanfară.

Oricare case vezi, sunt doar altare
In care drept tămâie albăstrie
Tutunul arde 'nceată, o rugare.

Și opium, sfărâmă o farmacie
De vrei, rupând satin de rochi și piele-
A bea 'n scuipat fericea inerție.

Să stai până la ziuă 'n cafenele
Svârlind unui calic la geam mâncare
Cu nimfe pe plafon și cu perdele

Și tremurând, bătrân Zeu, la plecare
In sac, să juri că în gâtlej ai stele
Și Aurora, lac de vin îți pare.

Ne mai având ce scotoci 'n boccele
O lumînare dă, la liturghii
Și la icoane, de mai crezi în ele.

Urăsc pomana și nu 'ți spun prostii.
Pe acel, pământul, ce flămând rămâne
Il ia; de mine nu vreau să mai știi

Și, frate, nu cumva să 'ți cumperi pâne.

CLOPOTARUL

Când glasul clar de clopot a început să sune
In aerul pur, limped și-adânc de dimineață
Copilul, ca să 'i placă, rostește-o rugăciune
Din câmpul plin cu balsam de flori și de verdeață.

Călărind jalnic piatra, de care secularul
Otgon, e prins puternic și 'ntr'un scâncit latin
Atins de-un sbor de aripi sbătute, clopotarul
Abea aude-un clinchet, din glasul cristalin.

Sunt acest om. Vai ! însă, din noaptea mea deșartă
Zădarnic trag de cablul legat de Ideal
Căci patimi reci iau sborul dintr'un penaj feal

Și vocea nu 'mi sosește decât bucăți și spartă!
Dar obosit odată c' am ajuns a sună
Voi scoate, Satan, piatra și mă voi spânzura.

PRIMĂVARĂ

PRIMĂVARĂ

Plăpânda primăvară, trist a îndepărtat
Iarna de artă, iarna, senină și lucidă
Și 'n firea mea, în care, sângele morn prezidă
Se 'ntinde neputința, într' un prelung căscat.

Amurguri albe zac, sub tigva 'mi încropită
Strânsă 'ntr'un cerc de fer ca un mormânt uitat
Și trist fug spre un vis vag și înaripat
Pe câmpii inundate de sevă nesfârșită.

Apoi, în amețea de miros de copaci
Cad jos și sap cu fața o groapă pentru vis
Și 'n timp ce mușc cald lutul, ce poartă flori de maci

Aștept să pierd uritul în care zac închis...
— Pe când rîzând Azurul, trezește pe răzoare
Atâtea păsărele ce ciripesc la soare.

TRISTEȚE DE VARĂ

TRISTEȚE DE VARĂ

Soarele, luptătoare, pe nisip adormindă
In bucele 'ți de aur se scaldă languros
Și consumând tămâia pe fața 'ți dușmănindă
Amestecă cu plânsuri un balsam amoros.

A Inflăcărării albe, neclintită acalmie
Te-a făcut să zici tristă : o sărutări ignare
„Nici când n' om fi 'mpreună o singură mumie
Sub palmii fericiți, ai anticei Sahare!“

Dar părul tău de aur e o cascadă caldă
In care fără tremur un suflet stors se scaldă
Găsind acel Neant ce tu n'ai bănuît.

Iți voi gusta din pleoape fardul plâns împrejur
Să văd dacă, da poate, inimei ce ai lovit
Insensibilitatea de piatră și azur.

GRASA

GROAZĂ

Nu viu în seara asta să 'ți frâng trupul, o vită
În care curg păcatele mulțimei, nici s' asmut
În buclele 'ți impure, furtuna umilită
Născând din plictiseala unui bolnav sărut :

Cer patului tău, somnul adânc și fără visuri
Planând sub nevăzuta perdea a remuşcărei
Pe care tu 'n minciună îl guști pe mal de abisuri
De care știi mai multe ca morții dați uitărei :

Căci Vițiul, ce roade noblețea mea nativă
Mi-a imprimat și mie stigmatul lui steril,
Dar pe când tu, sub sâni 'ți de piatră porți umil

O inimă ce însăși sub crimă stă naivă
Eu, fug învins și palid, sub gândul chinuit
Atunci când mă culc singur, să nu mor părăsit.

Când legea cea fatală umbrit-a vechiul Vis
Dorit, dar greu purtat de slabele 'mi vertebre
Mâhnit de a pieri sub boltele funebre
Aripa neîndoielei în mine el și-a 'nchis.

Lux, de sedus un Rege, o, sală de abanos
In care mor uscate ghirlandele celebre
Căci ești numai orgoliu mințind dintre tenebre
Vreunui singuratic și pașnic credincios.

Da, știu, că 'n focul falnic, în noapte, undeva
Misterul său Pământul, și-a aruncat cândva
Sub secolii hidoși ce 'l fac mai înțeleș.

Iar spațiul fără margini, mereu la fel de mare
Își poartă focuri triste 'n urît și un gând eres
Că geniul își arde, un astru în serbare.

CONȚINUTUL

Téodor de Wizewa, despre St. Mallarmé	2
Salut	3
Ghinionul	4
Ferestrele	9
Azurul	12
Suspin	15
Apariție	16
Briză marină	17
Florile	18
Pomană	20
Clopotarul	22
Primăvară	24
Tristețe de vară	26
Groază	28
Când legea cea fatală	30

1947DEC19